

สรุปการสัมมนาทางวิชาการตะวันออกกลางศึกษาในหัวข้อ
“หลากมิติตะวันออกกลาง: จากพรมแดนทางความรู้สู่ความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน”

วันที่ 24 กันยายน 2552

ณ โรงแรมปรีณซ์พาเลซ มหานาค

๕๕๖ ๔ ๕ ๖๖๖

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดสัมมนาทางวิชาการตะวันออกกลางศึกษาในหัวข้อ “หลากมิติตะวันออกกลาง: จากพรมแดนทางความรู้สู่ความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน” เพื่อเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐาน องค์ความรู้ รวมทั้งความเคลื่อนไหวที่สำคัญของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง ให้กับกลุ่มผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ ครู/อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และผู้แทนหน่วยงานราชการ ตลอดจนสาธารณชนทั่วไปได้รับรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสถานการณ์ ความเคลื่อนไหวในด้านต่างๆ ของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางสำหรับหน่วยงานด้านการศึกษาที่รับผิดชอบงานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับนักศึกษาไทยที่จะเดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศในภูมิภาคดังกล่าว

รูปแบบและหัวข้อของการสัมมนา

รูปแบบการสัมมนาเน้นการบรรยายเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศในภูมิภาค ตะวันออกกลางในด้านต่างๆ โดยมีหัวข้อการบรรยาย 3 หัวข้อหลัก ดังนี้

1. ภาพรวมและสถานการณ์ปัจจุบันในตะวันออกกลาง
2. มองตะวันออกกลางแบบรอบด้าน
3. ความร่วมมือทางการศึกษา และวิชาการกับตะวันออกกลาง

วิทยากร

1. การบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ภาพรวมและสถานการณ์ปัจจุบันในตะวันออกกลาง”
โดย รศ.ดร.จรัญ มะลูลีม อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. การบรรยายหัวข้อ “มองตะวันออกกลางแบบรอบด้าน”

2.1 นายณัฏฐ ภิญโญวัฒนชีพ

ผู้อำนวยการกองตะวันออกเฉียงใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา บรรยายเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการเมืองของ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง

2.2 ผศ.ดร. อนัส อมาตยกุล

อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล บรรยายเกี่ยวกับ สังคม และวัฒนธรรมของโลกตะวันออกกลาง

2.3 ศ.พล.ท ดร.สมชาย วิรุฬหผล

ประธานกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย บรรยายเกี่ยวกับการค้า การลงทุน และ การพัฒนาทางเศรษฐกิจของตะวันออกกลาง

2.4 อ.ชลยา เกียนทอง

นักวิจัยศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชีย ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนิน รายการ

3. การบรรยายหัวข้อ “ความร่วมมือทางการศึกษาและวิชาการกับตะวันออกกลาง”

3.1 รศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
อดีตนายกรัฐมนตรีมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ บรรยายเกี่ยวกับตะวันออก - ตะวันตก :
โลกจะหมุนไปในทิศทางไหน?

3.2 นายไพศาล พรหมยงค์
กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
บรรยายเกี่ยวกับโลกมุสลิม : โอกาสทางการศึกษา

3.3 นายวุฒิชัย หวังบู
ผู้แทนสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ
บรรยายเกี่ยวกับเสี้ยวหนึ่งในรั้วการศึกษา
ของโลกตะวันออกกลาง

3.4 ดร.ศราวุฒิ อารีย์
รองผู้อำนวยการศูนย์มุสลิมศึกษา
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เป็นผู้นำเนินรายการ

ผู้เข้าร่วมการสัมมนา

การสัมมนาในครั้งนี้ มีผู้สนใจเข้าร่วมประมาณ 170 คน โดยมาจากทั้งหน่วยงานราชการ มหาวิทยาลัยและโรงเรียนของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งสาธารณชน และสื่อมวลชน

๗ เนื้อหาสำคัญของการสัมมนา ๙

การบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ภาพรวมและสถานการณ์ปัจจุบันในตะวันออกกลาง”

โดย รศ.ดร. จรัล มะลูลีม อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รศ.ดร. จรัล มะลูลีม กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดินแดนตะวันออกกลางเป็นที่สนใจของภูมิภาคอื่นรวมทั้งประเทศไทยด้วย คือ ตั้งอยู่ในยุทธศาสตร์สำคัญคือ เป็นดินแดนเชื่อมต่อทวีปเอเชีย แอฟริกา และยุโรป ซึ่งถือเป็นเส้นทางการค้าที่สำคัญเชื่อมระหว่างโลกตะวันออกและโลกตะวันตก มาตั้งแต่ยุคอดีตถึงปัจจุบัน และเป็นดินแดนแหล่งกำเนิดของอารยธรรมสำคัญแหล่งหนึ่งของโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นแหล่งเกิดของศาสนาสำคัญ 3 ศาสนา คือ คริสต์ จูดา (ยิว) และอิสลาม นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญของโลก (มากถึง 2 ใน 3 ของโลก) เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ส่งออกน้ำมันปิโตรเลียมหลักของโลก

สำหรับนโยบายการต่างประเทศเชิงรุกของไทยในปัจจุบันที่เรียกว่า “Look West Policy” โดยไทยจะเน้นให้ความสำคัญกับประเทศต่างๆ ที่อยู่ทางทิศตะวันตกของไทย ไม่ว่าจะเป็นเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกาด้วย คำว่า “ตะวันออกกลาง” (Middle East) หรือคำว่า “เอเชียตะวันตก” (Western Asia) มีความหมายเหมือนกัน โดยคำว่าตะวันออกกลางชาวตะวันตกมักจะเรียกกันเพราะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ส่วนคำว่า เอเชียตะวันตกเป็นคำที่เรียกกันในยุคใหม่ โดยเรียกตามสถานที่ตั้งว่าอยู่ทางตะวันตกของทวีปเอเชีย

ในเรื่องของศาสนา ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในหลักคำสอนทางศาสนาซึ่งเน้นเรื่องความเสมอภาค ความยุติธรรม และภราดรภาพ ศาสนาอิสลามมิได้มีมาเพื่อชาวมุสลิมเท่านั้น แต่มีเพื่อมนุษยชาติโดยรวม สิ่งที่ศาสนาอิสลามถือว่าเป็นความชั่วร้ายมี 2 เรื่อง คือ การหย่าร้าง ซึ่งเป็นสิ่งที่ห้ามกระทำ และการทำสงครามซึ่งควรเป็นทางเลือกสุดท้าย ทั้งนี้ การสละชีพเพื่อศาสนาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อศาสนาถูกรุกรานเท่านั้น

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศซาอุดีอาระเบียยังมีปัญหาจากกรณีเพชรซาอุฯ และการที่สมาชิกในราชวงศ์ของซาอุดีอาระเบียถูกฆาตกรรมโดยที่ทางการไทยไม่สามารถตามจับตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ทำให้ซาอุดีอาระเบียไม่พอใจรัฐบาล และถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่บั่นทอนความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ ซึ่งหากรัฐบาลสามารถที่จะคลี่คลายคดีดังกล่าวได้ เชื่อว่าจะสามารถทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับซาอุดีอาระเบียดีขึ้น ความสัมพันธ์ในด้านการศึกษาระหว่างไทยกับประเทศมุสลิมค่อนข้างดี มีนักเรียนไทยศึกษาอยู่ในอียิปต์ เลบานอน จอร์แดน และชูดาน โดยเฉพาะอียิปต์ มีนักเรียนไทยศึกษาอยู่ประมาณ 1,500 คน ประเทศไทยได้มี

ยุทธศาสตร์ต่อโลกมุสลิมในด้านต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมศาสนาอิสลาม การส่งเสริมพิธีกรรมฮัจ ความร่วมมือด้านอิสลามศึกษา การเพิ่มพูนความเข้าใจการขยายพันธมิตร และความร่วมมือในทุกมิติ

การบรรยายในหัวข้อ “มองตะวันออกกลางแบบรอบด้าน”

ดำเนินรายการโดย อ.ดลยา เทียนทอง

● ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง

โดย นายณัฏฐ ภิญญวัฒน์ชีพ ผู้อำนวยการกอง ตะวันออกกลาง กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ

ความสัมพันธ์ด้านการทูตระหว่างประเทศใน ตะวันออกกลางค่อนข้างดี เพราะหลายประเทศมี สถาบันพระมหากษัตริย์ เขาสนใจโครงการฝนหลวง ต้องการให้ไทยเข้าไปช่วย นอกจากนี้ สถาน เอกอัครราชทูตไทยในตะวันออกกลางมี 9 แห่ง ส่วน สถานเอกอัครราชทูตของประเทศในภูมิภาคมี 8 แห่ง สำหรับการเมืองการปกครองในตะวันออกกลาง ยังไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย เช่น พรรคฝ่ายค้านที่อียิปต์ชนะการเลือกตั้ง แต่ก็ถูกล้มกระดานไม่ได้ บริหารประเทศ

สำหรับแนวนโยบาย และยุทธศาสตร์ด้านต่างประเทศที่สำคัญต่อประเทศในภูมิภาคตะวันออก กลาง ได้แก่

1. เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำระดับสูงและระดับนโยบาย(Policy Maker)
2. ส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว
3. สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. สร้างพันธมิตรประเทศตะวันออกกลางในเวที Organization of Islamic Conference (OIC)
5. สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา (Dialogue among religions)

นายณัฏฐ ภิญญวัฒน์ชีพ เห็นว่าการสัมมนาครั้งนี้ น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับ องค์ความรู้ด้านตะวันออกกลาง กระทรวงศึกษาธิการควรมีบทบาทสูงในการให้การฝึกอบรม การสาน เสวนาโดยให้มีการพบปะพูดคุยแบบเปิดอก มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่าง กัน ซึ่งความร่วมมือทางด้านการศึกษาเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้ น่าจะเป็น ประเด็นสำคัญที่สุด เพื่อให้สังคมมุสลิมมีอัตลักษณ์ของตนเอง สามารถอยู่รอดในสังคม และทันกับ กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันได้

● **สังคมและวัฒนธรรมของโลกตะวันออกกลาง** โดย ศศ.ดร. อดิสร อดิสรกุล
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

หัวใจของตะวันออกกลาง คือ คาบสมุทรอาระเบียซึ่งเป็นดินแดนที่ล้อมรอบไปด้วยทะเลทั้ง 4 ด้าน เป็นมาตุภูมิของชาวเซมิติก (Semitic) ซึ่งเป็นชนชาติของชาวอาหรับ ชาวอาหรับโบราณได้สาบสูญไปทั้งไว้เพียงร่องรอยโบราณสถานในทะเลทรายทั่วทั้งอาระเบีย ส่วนอาหรับที่ยังหลงเหลืออยู่มีทั้งอาหรับแท้ และอาหรับผสมอาหรับแท้คืออาหรับทางตอนใต้ มีผิวคล้ำ รูปร่างสันทนต์คล้ายอินเดีย เช่น เยเมน ส่วนอาหรับผสม คืออาหรับทางตอนเหนือจะมีผิวขาว ตัวใหญ่ สูงโปร่ง และผมหยิก ได้แก่ ซีเรีย อิรัก จอร์แดน ปาเลสไตน์ อียิปต์ ซาอุดีอาระเบีย และอัลจีเรีย

การศรัทธาในคัมภีร์อัลกุรอาน และการปฏิบัติตามมุฮัมมัด เรียกว่า อิสลาม ซึ่งเป็นบุคคลที่ยอมจำนนต่อพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า ส่วนผู้ศรัทธาในคำสอนในคัมภีร์อัลกุรอาน เรียกว่า มุสลิม มีการรวมตัวกันและขยายเผยแผ่ศาสนาอิสลามไป ศาสนาอิสลามจะครอบคลุมดินแดนกว้างขวางมาก ศาสนาอิสลามมีเป้าหมายคือ การปกป้องมนุษย์ให้รอดจากมารใน 5 ด้าน ชีวิต ทรัพย์สิน สติ เหล้า และศาสนาและหลักธรรม ซึ่งคุ้มครองศาสนาอื่นด้วย

ชาวมุสลิมจะละหมาดวันละ 5 ครั้ง ตอนพระอาทิตย์ขึ้น หลังเที่ยง บ่าย พระอาทิตย์ตกดิน และกลางคืน ก่อนละหมาดจะต้องมีการชำระล้างร่างกาย โดยอาจจะล้างเท้าได้ เขาเชื่อว่าหากไม่ละหมาด พระเจ้าจะลงโทษได้เมื่อเสียชีวิตไปแล้ว การละหมาดของชาวมุสลิมเป็นการชำระล้างจิตใจ การที่มีมัสยิด และสุเหร่าไว้มากมายเพื่อชาวมุสลิมจะได้ละหมาดพร้อมๆ กัน การถือศีลอดของชาวมุสลิมเป็นการยับยั้งอัตตาตน และเมื่ออาทิตย์ตกดินก็จะดื่มกินเพื่อเป็นการฉลองที่ได้ชนะอัตตาของตนเองที่ได้หักห้ามต่อการกินดื่มได้สำเร็จ ในชีวิตหนึ่งมุสลิมจะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองมักกะห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย อย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นการช้อมการตาย โดยสวมผ้าสองชั้นให้เห็นว่าเบื้องหน้าพระอัลเลาะห์นั้นไม่มีอะไรติดตัวมานอกจากกรรมดี กรรมชั่วที่ได้กระทำไว้ ทุกคน ณ ที่นั้น จะมีสถานะเท่าเทียมกันหมด

การทำธุรกิจในประเทศตะวันออกกลาง เช่น การเปิดร้านอาหาร ต้องดูว่าเป็นที่โคจรหรือไม่ เช่น เลบานอน อิรัก อัฟกานิสถาน การแต่งตัวในบางประเทศมีความยืดหยุ่น เช่น โมร็อกโก ส่วนประเทศอิหร่านมีความรัดกุมในการแต่งตัว เช่น ในกรุงเตหะราน แต่เมืองรอบนอกก็อาจจะยืดหยุ่น อาหารฮาลาลที่ติดราในประเทศไทยว่าเป็นอาหารฮาลาลก็อาจจะไม่ใช่อาหารฮาลาลใน 50 กว่าประเทศในโลกมุสลิม ขึ้นอยู่กับสำนักกฎหมายในบางพื้นที่ของประเทศนั้นๆ ว่าจะมีความเคร่งครัดขนาดไหน ประเทศอาหรับมีขนบธรรมเนียมในศาสนาสูงสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างดี ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นชาวอาหรับ แต่นับถือศาสนา คนต่างชาติสามารถไปทำธุรกิจได้อย่างสบาย

การแต่งกายของผู้ชายหากเป็นชุดผ้าสีแดงก็จะมาจากซาอุดีอาระเบีย จอร์แดน และคูเวต ส่วนประเทศอื่นๆ ก็จะเป็นชุดสีเทาๆ โดยจะแยกแยะจากตะเข็บ และคอเสื้อ ส่วนผู้หญิงเวลาไปงานก็จะใส่ชุดแบบฝรั่งแบรนด์เนมไว้ข้างในและคลุมด้วยชุดดำ การต้อนรับอาคันตุกะจะเผ่าไม้กฤษณาหรือกำยานซึ่งชาวอาหรับนิยมชมชอบมากถือเป็นการสร้างโอโซนอย่างดี มีการใช้เก้าอี้หุ้มหนัง เก้าอี้มุกมาก่อนเนื่องจากดินแดนตะวันออกกลางเคยถูกปกครองโดยพวกกรีก และโรมันมาก่อน ในนครเมกกะมีแหล่งช้อปปิ้งสินค้าหัตถกรรม ศิลปกรรม วัตถุโบราณ รวมทั้งสินค้าทันสมัย แบรินด์เนมต่างๆ

ชาวอาหรับมีบุคลิกที่แตกต่างตามเขตพื้นที่ เช่น คาบสมุทรอาระเบียฝั่งตะวันตก ผู้คนร่าเริงแจ่มใส ส่วนคาบสมุทรอาระเบียฝั่งตะวันออกเฉยๆ ใต้แก่ กรุงริยาดห์ และอาณาบริเวณใกล้เคียงของซาอุดีอาระเบีย มีบุคลิกเคร่งครึม และคาบสมุทรอาระเบียรอบชายฝั่งตะวันออก เช่น ที่โอมาน กาตาร์ คูเวต บุคลิกร่าเริงใช้ชีวิตแบบชาวประมงดั้งเดิม

● การค้า การลงทุน และการพัฒนาทางเศรษฐกิจของตะวันออกกลาง

โดย ศ.พล.ท. ดร.สมชาย วิรุฬหผล ประธานกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

นักธุรกิจไทยส่วนใหญ่ที่ส่งสินค้าไปขายในตะวันออกกลางไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นเพวิถีชีวิตของคนอิสลาม การเจาะตลาด/การเข้าถึงตลาด การนำสินค้าไปขายในโลกอาหรับนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ที่จะส่งไปขายต้องได้มาตรฐานอย่างมาตรฐานยุโรปและอเมริกา นอกจากนี้ การค้าขายส่วนใหญ่ ยังต้องติดต่อผ่านโบรกเกอร์ที่เป็นแขกอินเดีย ปากีสถาน ซึ่งมีเล่ห์เหลี่ยมในการทำธุรกิจสูง

การที่ไทยจะค้าขายกับประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น ไม่จำเป็นต้องมุ่งไปที่ตะวันออกกลางเท่านั้น แต่ยังมีดินแดนนอกคาบสมุทรอาระเบีย เช่น บางประเทศในแอฟริกา ซึ่งยังมีทรัพยากรต่างๆ อยู่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ ที่ไทยสามารถทำ Counter Trade ด้วยได้ เช่น ที่ประเทศ เซลาลีโอน มาลี ไนจีเรีย เป็นต้น การทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศไทยกับตะวันออกกลาง / แอฟริกา นั้นจำเป็นต้องมีกลไกอื่นสนับสนุน แต่สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในปัจจุบันคือ Connection ของสถาบันทางการเงินระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศเหล่านี้ยังมีไม่มากพอ การเปิด L/C สำหรับสินค้า Volume ใหม่ๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้สะดวก และผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องดูทิศทางให้ดี รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบข้อบังคับหลักการปฏิบัติในแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ การดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับตะวันออกกลาง คือ รัฐบาลไทยควรมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการเข้าไปทำการค้ากับตะวันออกกลาง เนื่องจากการดำเนินโครงการต่างๆ ของภาคราชการไทยส่วนใหญ่มักไม่ได้หวังผลแบบ sustainable ภาคราชการของไทย

ต้องปรับวิธีการคิดในเรื่องนี้เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและมีความยั่งยืนในระยะยาว และภาคราชการไทยต้องปรับบทบาทเป็นเพียง facilitator ไม่ใช่ไปกำกับภาคเอกชน

การบรรยายในหัวข้อ “ความร่วมมือทางการศึกษาและวิชาการกับตะวันออกกลาง”

ดำเนินรายการโดย ดร.ศราวุฒิ อารีย์

รองผู้อำนวยการศูนย์มุสลิมศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

● ตะวันออก-ตะวันตก: โลกจะหมุนไปในทิศทางไหน?

โดย รศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ อดีตคณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมากรวดเร็วและต่อเนื่อง ประมาณ 9-10% ของสาธารณรัฐประชาชนจีนในทศวรรษที่ผ่านมา รวมถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงอย่างต่อเนื่อง (7-8%) ของอินเดีย หรือแม้แต่โลกตะวันออกกลางที่คนส่วนใหญ่มองว่ามีแต่เรื่องการก่อการร้ายก็มี

ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ ทำให้คาดการณ์ว่าในอนาคต ความเจริญพัฒนาของโลกจะหมุนไปทางซีกโลกตะวันออกอีกครั้งหนึ่ง ศตวรรษที่ 21 ถือว่าเป็นศตวรรษของเอเชีย สิ่งบ่งชี้คือการผงาดขึ้นของจีนและอินเดีย แท้ที่จริงแล้วความเจริญทางศิลปวิทยาการ มิได้เป็นการผูกขาดอยู่ที่โลกตะวันตกแต่เพียงอย่างเดียว แต่มันเป็นการสืบทอดต่อๆ กันมา ทั้งจากโลกตะวันออกและโลก

ตะวันตก ที่ผ่านมาระบบการศึกษาของไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกซึ่งทำให้คนไทยส่วนใหญ่มีวิธีคิดในลักษณะที่มองฝรั่งตะวันตกเหนือกว่า โดยที่ลืมไปว่าแท้ที่จริงแล้ว วิทยาการในบางเรื่องนั้น โลกตะวันออกมีความรู้มาก่อน และหลายๆ เรื่องมีความชำนาญมากกว่าโลกตะวันตก ดังนั้นจึงควรที่จะปรับวิธีคิดใหม่โดยการมองว่าโลกในอนาคต ควรมีลักษณะของความเท่าเทียมกันมากขึ้น มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน และพวกเราควรให้ความสนใจกับโลกตะวันออกให้มากขึ้นด้วย

● โลกมุสลิม: โอกาสทางการศึกษา

โดย นายไพศาล พรหมยงค์ กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย โดย รศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ อดีตคณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัญหาและจุดอ่อนของการศึกษาของเด็กไทยในโลกมุสลิม คือ การขาดการแนะแนวจากภาครัฐ เนื่องจากภาครัฐไม่เข้าใจโลกมุสลิม และยังมียึดติดต่อบุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในโลกมุสลิม โดยมีความหวาดระแวงว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ทำให้เยาวชนไทยที่ไป

ศึกษาต่อยังโลกตะวันออกกลาง ไปศึกษาด้านศาสนาสาขาวิชาเดียว ทั้งๆ ที่สถาบันการศึกษาในโลกตะวันออกกลางมีความเชี่ยวชาญในวิชาการที่หลากหลาย

เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในตะวันออกกลางแล้วเดินทางกลับมาประเทศไทย หางานทำค่อนข้างลำบาก เนื่องจากตอนที่เดินทางไปศึกษาไม่ได้มีวุฒิการศึกษา ม.6 หรือปริญญาตรีในสายสามัญ จึงต้องไปประกอบอาชีพเป็นครูสอนศาสนา ซึ่งได้เงินเดือนน้อย อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเด็กเหล่านี้มีทางเลือกอาชีพมากขึ้น เช่น การไปเป็นล่ามในแหล่งท่องเที่ยวหรือในโรงพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ การที่ภาคราชการไทยไม่พยายามเข้าใจโลกตะวันออกกลางและข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ทำให้ไทยเสียโอกาสต่างๆ มากมาย ทั้งโอกาสในทางการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา รวมถึงโอกาสในเวทีโลกต่างๆ

รัฐบาลควรจัดตั้งงบประมาณ หรือกองทุน เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนไทยไปศึกษาต่อในอียิปต์ และตะวันออกกลาง ซึ่งรัฐบาลจะได้สามารถควบคุม กำกับดูแล เพื่อให้เด็กเหล่านี้สำเร็จการศึกษาและสามารถสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในอนาคต และควรมีนโยบายให้การดูแลและอำนวยความสะดวกแก่เยาวชนที่ไปศึกษาในตะวันออกกลาง รวมทั้ง ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาการต่างๆ ที่ตะวันออกกลางมีความเชี่ยวชาญ และส่งเสริมให้เยาวชนไทยไปศึกษาต่อ

นอกจากนี้ การหางานให้กับคนที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในตะวันออกกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่มาจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลควรมีการจัดระยะยาวเพื่อป้องกันปัญหาการตกงานของคนเหล่านี้ด้วย

● เสี้ยวหนึ่งในรั้วการศึกษาของโลกตะวันออกกลาง

โดย นายวุฒิชัย หวังบุญ ผู้แทนสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ

นายวุฒิชัย หวังบุญ ผู้แทนสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ กล่าวว่า การไปศึกษาสาขาวิชาใดในตะวันออกกลางนั้น สิ่งแรกที่คุณต้องเรียนรู้คือ ต้องเรียนศาสนาอิสลาม ต้องเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวมุสลิม เพราะถือว่าคนมุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม รัฐบาลควรส่งเสริมในด้านการศึกษาให้กับเยาวชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มากกว่าการจัดสรรงบประมาณจำนวนมาก

เข้าไปในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการให้การศึกษาก็จะเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์และสามารถสร้างความประทับใจให้กับคนมุสลิมภาคใต้ รวมทั้งจะเป็นปัจจัยเอื้อให้สามารถแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนมากกว่า

รัฐบาลไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการ สามารถให้ความสนับสนุนในด้านการศึกษาโดยอาจพิจารณาให้ทุนเป็นค่าโดยสารเครื่องบิน เพื่อส่งเยาวชนจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปศึกษาวิทยาการสาขาต่างๆ ในมหาวิทยาลัยในตะวันออกกลาง นอกจากนี้ ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง

คือ ทำอย่างไรให้รัฐให้ความสนใจกับเรื่องของการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาเรื่องของศาสนาและทำอย่างไรจึงจะสามารถเชื่อมโยงประโยชน์ระหว่าง 'การศึกษาและการทำธุรกิจ' ให้ก้าวหน้าไปด้วยกัน

๙ สรุปข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ๑๔

1. การสัมมนาครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านตะวันออกกลาง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโลกตะวันออกกลางให้มากขึ้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการควรมีบทบาทสำคัญในการจัดฝึกอบรมสัมมนาและการจัดเสวนาต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้
2. ระบบการศึกษาของไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกซึ่งทำให้คนไทย ส่วนใหญ่มองตะวันตกว่าเหนือกว่า แต่แท้ที่จริงแล้ว วิทยาการความรู้ในบางเรื่องนั้น โลกตะวันออกก็มีมาก่อนโลกตะวันตก และหลายๆ เรื่องมีความชำนาญมากกว่า ดังนั้นจึงควรที่จะปรับวิธีคิดใหม่ และควรให้ความสนใจกับโลกตะวันออกให้มากขึ้น
3. ปัญหาและจุดอ่อนของการศึกษาของเด็กไทยในโลกมุสลิม คือ การขาดการแนะแนวจากภาครัฐ เนื่องจากภาครัฐไม่เข้าใจโลกมุสลิม และยังมีอคติต่อบุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในโลกมุสลิม โดยมีความหวาดระแวงว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ทำให้เยาวชนไทยที่ไปศึกษาต่อยังโลกตะวันออกกลาง ไปศึกษาด้านศาสนาสาขาวิชาเดียว ทั้งๆ ที่สถาบันการศึกษาในโลกตะวันออกกลางมีความเชี่ยวชาญในวิชาการที่หลากหลาย
4. รัฐบาลควรจัดตั้งงบประมาณ หรือกองทุน เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนไทยไปศึกษาต่อในอียิปต์และตะวันออกกลาง ซึ่งรัฐบาลจะได้สามารถควบคุม กำกับดูแล เพื่อให้เด็กเหล่านี้สำเร็จการศึกษาและสามารถสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในอนาคต และควรมีนโยบายให้การดูแลและอำนวยความสะดวกแก่เยาวชนที่ไปศึกษาในตะวันออกกลาง รวมทั้งควรหาข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาการต่างๆ ที่ตะวันออกกลางมีความเชี่ยวชาญ และส่งเสริมให้เยาวชนไทยไปศึกษาต่อ
5. กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถให้การสนับสนุนด้านการศึกษาโดยอาจพิจารณาให้ทุนเป็นค่าโดยสารเครื่องบิน เพื่อส่งเยาวชนจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปศึกษาวิทยาการสาขาต่างๆ ในมหาวิทยาลัยในตะวันออกกลาง นอกจากนี้ ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ทำอย่างไรที่จะให้รัฐบาลให้ความสนใจกับเรื่องของการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาเรื่องของศาสนา และทำอย่างไรจึงจะสามารถเชื่อมโยงประโยชน์ระหว่าง “การศึกษาและการทำธุรกิจ” ให้ก้าวหน้าไปด้วยกัน

